

OPIS ZAJĘĆ OBOWIĄZKOWYCH WRAZ Z PRZYPISANYMI IM PUNKTAMI ECTS I EFEKTAMI KSZTAŁCENIA NA ROK AKADEMICKI 2017/2018

SEMINARIUM DOKTORSKIE LUB INNE ZAJĘCIA Z OPIEKUNEM/PROMOTOREM

30 godz., 2 pkt. ECTS

Koordynatorzy:

Prof. UW dr hab. Krzysztof Koseła, dr hab. Małgorzata Jacyno, dr hab. Lech Nijakowski, dr hab. Michał Kowalski, Prof. UW dr hab. Anna Giza-Poleszczuk, dr hab. Urszula Kurczewska, prof. Mirosława Marody.

Zajęcia przeznaczone na pracę z doktorantami pod kierunkiem promotora lub opiekuna ukierunkowaną na zdobycie wiedzy i umiejętności związanych z przygotowaniem rozprawy. Uczestniczenie w zajęciach prowadzonych przez promotora lub opiekuna ma na celu również stopniowe włączanie doktorantów do pracy dydaktycznej i zapewnienie im właściwej pomocy w tym zakresie.

Warunki zaliczenia uzależnione od roku studiów: przygotowanie konspektu pracy doktorskiej, przygotowanie i/lub przedstawienie rozdziału rozprawy doktorskiej, artykułu, sprawozdanie z realizowanych badań, przygotowanie do wystąpień konferencyjnych

Efekty kształcenia

Wiedza:

K_W01 Posiada poszerzoną wiedzę z zakresu socjologii, nauk społecznych i nauk humanistycznych

K_W05 Posiada wiedzę w zakresie stosowania i wykorzystywania różnych metod badawczych

K_W07 Zna i rozumie związki między różnymi podejściami teoretycznymi a podejmowanymi badaniami

Umiejętności:

K_U01 Potrafi zastosować posiadaną wiedzę do identyfikowania i analizowania zjawisk i procesów społecznych i kulturowych

K_U07 Ma umiejętność identyfikowania i rozwiązywania problemów związanych z dydaktyką

K_U08 Potrafi przygotować zajęcia i/lub wystąpienia konferencyjne i/lub prezentacje

Kompetencje społeczne:

K_K01 Jest świadomy społecznej i etycznej odpowiedzialności za działania podejmowane w ramach pracy naukowej

K_K02 Jest świadomy społecznej i etycznej odpowiedzialności związanej z pracą dydaktyczną

K_K03 Jest przygotowany do dyskusji w zakresie uzasadniania i budowania własnej linii argumentacyjnej

PRAKTYKI ZAWODOWE

10 godz., 2 pkt. ECTS

Doktorant jest zobowiązany do odbycia w czasie trwania studiów doktoranckich 40 godz. praktyk dydaktycznych (10 godz. rocznie). W ramach praktyk doktorant zdobywa wiedzę w zakresie zajęć realizowanych w Instytucie, a także zdobywa umiejętności w zakresie przygotowywania i prowadzenia zajęć oraz weryfikowania wiedzy studentów.

Efekty kształcenia

Wiedza:

K_W01 Posiada poszerzoną wiedzę z zakresu socjologii, nauk społecznych i nauk humanistycznych
K_W04 Posiada wiedzę o zróżnicowaniu problematyki w zakresie subdyscyplin socjologii
K_W11 Posiada wiedzę z zakresu dydaktyki szkoły wyższej

Umiejętności:

K_U01 Potrafi zastosować posiadaną wiedzę do identyfikowania i analizowania zjawisk i procesów społecznych i kulturowych
K_U07 Ma umiejętność identyfikowania i rozwiązywania problemów związanych z dydaktyką
K_U08 Potrafi przygotować zajęcia i/lub wystąpienia konferencyjne i/lub prezentacje

Kompetencje społeczne:

K_K02 Jest świadomy społecznej i etycznej odpowiedzialności związanej z pracą dydaktyczną
K_K06 Wykazuje samodzielność w zakresie zdobywania wiedzy

UMIĘJĘTNOŚCI AKADEMICKIE

Prof. dr hab. Jacek Raciborski, dr Maciej Słomczyński

30 godz., 6 (1+5) pkt. ECTS
semestr zimowy,

Zajęcia obejmują dwa bloki: edytorstwo publikacji naukowych (zajęcia warsztatowe) oraz dydaktyka szkoły wyższej.

Edytorstwo publikacji naukowych to zajęcia warsztatowe poświęcone wybranym problemom edytorstwa prac naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów napotykanym przez osoby piszące rozprawę doktorską. Zajęcia obejmują następujące zagadnienia: 1. podstawowe instytucje prawa autorskiego: utwór, osobiste prawa autorskie, majątkowe prawa autorskie, problem plagiatu, prawo cytatu i jego ograniczenia, pola eksploatacji 2. przygotowywanie przypisów literaturowych i komentarzowych; style przypisów; kwestia bibliografii 3. konstrukcja artykułu naukowego, streszczenia, tytuły i śródtytuły, tabele i wykresy 4. konstrukcja rozprawy doktorskiej 5. ostatnia część zajęć jest poświęcona omówieniu typowych błędów frazeologicznych, ortograficznych, interpunkcyjnych i stylistycznych popełnianych przez początkujących autorów prac naukowych.

15 godz. zajęć odbywa się w formie spotkań z całą grupą, dodatkowe 15 godz. prowadzący przeznacza na pracę indywidualną z każdym z uczestników zajęć - sprawdzenie i omówienie przygotowanego artykułu naukowego. Artykuł lub rozdział pracy doktorskiej zostanie sprawdzony i oceniony wg kryteriów spełnienia formalnych standardów pisania prac naukowych w socjologii.

Zajęcia z dydaktyki szkoły wyższej mają na celu przygotowanie dydaktyczne doktorantów do pełnienia zawodu nauczyciela akademickiego. W programie przedmiotu omówione zostaną prawidłowości i uwarunkowania przebiegu procesu nauczania-uczenia się w kontekście wywoływania celowych zmian (efektów kształcenia). W części warsztatowej uczestnicy przeprowadzą fragmenty zajęć, w ramach których kształtowane będą umiejętności i kompetencje społeczne.

Warunki zaliczenia i kryteria oceny: obecność i aktywny udział w zajęciach, prawidłowe przeprowadzenie fragmentów zajęć z wykorzystaniem poznanych metod dydaktycznych, przygotowanie sylabusu zajęć, które doktorant ma prowadzić lub wybrałby z oferty dydaktycznej swojej jednostki, pisemna autokrytyka na podstawie ewaluacji i materiału wideo.

Efekty kształcenia

Wiedza:

K_W09 Posiada wiedzę o różnych formach wypowiedzi naukowej (artykuł, recenzja, raport, monografia)

K_W11 Posiada wiedzę z zakresu dydaktyki szkoły wyższej

K_W12 Posiada wiedzę z zakresu uwarunkowań prawnych i etycznych związanych z pracą naukową

Umiejętności:

K_U07 Ma umiejętność identyfikowania i rozwiązywania problemów związanych z dydaktyką

K_U08 Potrafi przygotować zajęcia i/lub wystąpienia konferencyjne i/lub prezentacje

K_U12 Potrafi zastosować zasady określające przygotowanie tekstu naukowego (dotyczy prawa autorskiego, sporządzania przypisów, cytowania)

Kompetencje społeczne:

K_K01 Jest świadomy społecznej i etycznej odpowiedzialności za działania podejmowane w ramach pracy naukowej

K_K02 Jest świadomy społecznej i etycznej odpowiedzialności związanej z pracą dydaktyczną

K_K06 Wykazuje samodzielność w zakresie zdobywania wiedzy

WSPÓŁCZESNE SPOŁECZEŃSTWO POLSKIE

Zajęcia warsztatowe

Dr hab. Maciej Gdula, dr hab. Małgorzata Jacyno

60 godz., 5 pkt. ECTS

semestry zimowy i letni

Zajęcia przeznaczone na zdobycie umiejętności związanych z przygotowaniem zajęć poświęconych problemom społeczeństwa polskiego (wybór tekstu, konspekt zajęć, przygotowanie prezentacji, planowanie efektów kształcenia) oraz przygotowywaniem różnych form wypowiedzi naukowej, zwłaszcza tych, które umożliwiają spełnienie warunków związanych z otwarciem przewodu doktorskiego (artykuł, abstrakt, recenzja przeglądowa, sprawozdanie z międzynarodowej konferencji), a także udział w panelu, wystąpienie konferencyjne. Zajęcia mają charakter warsztatowy: każda z wymienionych form wypowiedzi będzie przedmiotem ćwiczeń podczas zajęć.

Warunki zaliczenia: weryfikowane w każdym tygodniu przygotowywanie się do zajęć, przygotowanie konspektu zajęć, przeprowadzenie zajęć z zakresu problematyki „Współczesne społeczeństwo polskie”, przygotowanie wystąpienia w panelu (tematy dyskusji panelowych zostaną ustalone przez uczestników).

Literatura:

Lektury są wybierane w październiku ze względu na zainteresowania uczestników. Przedmiotem wyboru jest najnowsza literatura poświęcona współczesnemu społeczeństwu polskiemu.

Efekty kształcenia

Wiedza:

K_W08 Posiada pogłębioną wiedzę w zakresie badań nad społeczeństwem polskim

K_W09 Posiada wiedzę o różnych formach wypowiedzi naukowej (artykuł, recenzja, raport, monografia)

K_W11 Posiada wiedzę z zakresu dydaktyki szkoły wyższej

Umiejętności:

K_U07 Ma umiejętność identyfikowania i rozwiązywania problemów związanych z dydaktyką

K_U08 Potrafi przygotować zajęcia, wystąpienia konferencyjne i prezentacje

K_U09 Potrafi przygotować publikację i wystąpienie w języku obcym

Kompetencje społeczne:

K_K02 Jest świadomy społecznej i etycznej odpowiedzialności związanej z pracą dydaktyczną

K_K05 Bierze udział w dyskusjach szanując odmienne stanowiska

K_K07 Jest przygotowany do różnych form pracy zespołowej (krajowej i/lub międzynarodowej)

FILOZOFIA NAUKI

Dr Tadeusz Szawiel

Konwersatorium, 30 godz., 2 pkt. ECTS

Semestr letni

Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych autorów, którzy mieli zasadniczy wpływ na pejzaż intelektualny końca XX i początków XXI wieku. Analiza filozoficznego ujęcia podstawowych pojęć i obszarów problemowych nauk społecznych jak np.: problem prawdy, stosunek „nauka – wartości”, poznawcza i teoretyczna rola świata życia (*Lebenswelt*), przestrzeń, formy krytyki kultury, rozumienie „obcego” i „obcych” instytucji, przemoc i sprawiedliwość, specyfika relacji politycznych, problematyka pamięci. Zwrócenie uwagi na specyficzny dla dyskursu filozoficznego rygor pojęciowy, strukturę związków pojęciowych i logikę argumentacji.

Warunki zaliczenia: a) udział w dyskusjach b) przygotowanie wprowadzenia do dyskusji, c) praca pisemna o charakterze analitycznym odnosząca się do problematyki tekstów o objętości ok. 8-10 stron.

Zakres tematów i literatura:

1. Friedrich Nietzsche: Prawda – od metafory do pojęcia.

Literatura: F. Nietzsche, O prawdzie i kłamstwie w pozamoralnym sensie, Rywalizacja Homera, w: tenże, Pisma pozostałe, Warszawa: Wyd. Aletheia 2009, s. 141-154, 67-75.

2. Martin Heidegger: Analiza klasycznej definicji prawdy i pierwotny fenomen prawdy.

Literatura: M. Heidegger, Bycie i czas, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN 1994, § 44a (Tradycyjne pojęcie prawdy i jego ontologiczne fundamenty) oraz § 44b i c.

3. Max Weber: Nauka i wartości

Literatura: M. Weber, Nauka jako zawód i powołanie, w: Max Weber, Polityka jako zawód i powołanie, Warszawa-Kraków: SIW Znak, Fundacja im. Stefana Batorego, s. 111-140.

4. Leo Strauss: Fakty i wartości – krytyka stanowiska Webera.

Literatura: L. Strauss, *Prawo naturalne a różnica między faktami i wartościami*, w: tenże, *Prawo naturalne w świetle historii*, Warszawa 1969. [Natural Right and History, s. 35-80].

5. Edmund Husserl: Fenomenologia i kryzys nauk europejskich – nauka i *Lebenswelt*

Literatura: Edmund Husserl, O pochodzeniu geometrii, w: *Wokół fundamentalizmu epistemologicznego*. [Red.] Stanisław Czerniak, Jarosław Rolewski. Instytut Filozofii i Socjologii PAN. Warszawa 1991, s. 9 - 37.

Edmund Husserl, *Kryzys nauk europejskich i fenomenologia transcendentna*, Toruń 1999 s. 5-79

6. Martin Heidegger: Człowiek a przestrzeń

Literatura: M. Heidegger, Bycie i czas, §22-24, s. 145-161.

7. Martin Heidegger: Czym jest „rzeczowość” rzeczy? „Myślenie bycia” czy krytyka kultury?

Literatura: M. Heidegger, Rzecz [Das Ding], w: tenże, Odczyty i rozprawy, Warszawa: Wydawnictwo Aletheia 2007, s. 159-181.

8. Carl Schmitt: Logika wartości jako tyrania wartości

Literatura: C. Schmitt, Tyrania wartości, w: Kronos 3/2008, s. 38-57 [Carl Schmitt, Die Tyrannei der Werte, Hamburg: Lutherisches Verlaghaus 1979].

Krzysztof Michalski, Polityka a wartości, w: Kronos 3/2008, s. 159-169.

Hermann Lübbe, *Die Werte, die Kultur und das Geld*, w: *Merkur*, 4/2011, s. 287-299.

9. Carl Schmitt, Autonomia polityki: definicja polityczności Carla Schmitta

Literatura: C. Schmitt, Pojęcie polityczności, w: *Teologia polityczna i inne pisma*, nowe wydanie, Warszawa: Wydawnictwo Aletheia 2012, s. 253-285.

Reinhart Koselleck, *Pojęcie wroga*, w: tenże, *Dzieje pojęć. Studia z semantyki języka społeczno-politycznego*, Warszawa: Oficyna naukowa 2009, s. 295-306.

10. Walter Benjamin: Przemoc – prawo – sprawiedliwość.

Literatura: Walter Benjamin, Przyczynek do krytyki przemocy, Fragment teologiczno-polityczny, w: *Konstelacje*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2012, s. 69-96.

Walter Benjamin, *O języku w ogóle i o języku człowieka*, w: *Konstelacje*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2012, s. 1-17.

11. Peter Winch: Jak rozumieć „niezrozumiałą” instytucję (magia Azande)

Literatura: P. Winch, „Rozumienie społeczeństwa pierwotnego”, w: E. Mokrzycki (red.), „Racjonalność i styl myślenia”, Warszawa 1992, s. 242-295.

12. Hans-Georg Gadamer: Sens i zaśnianie sensu

Literatura: H.-G. Gadamer, W cieniu nihilizmu [fragment], Sens i zaśnianie sensu w poezji Paula Celana, w: H.-G. Gadamer, *Poetica. Wybrane eseje*, Warszawa: Wydawnictwo IBL 2001, s. 78-85, 105-115.

13. Friedrich Nietzsche, O pierwotności zapomnienia – Nietzschego krytyka pamięci

Literatura: F. Nietzsche, O pożytkach i szkodliwości historii dla życia, w: F. Nietzsche, *Niewczesne rozważania*, Kraków: Wydawnictwo Znak 1996, s. 84-168 [84-147].

14. Bernhard Waldenfels: Fenomenologia „obcego”.

Literatura: Bernhard Waldenfels, Odpowiedź na obce, Między kulturami, w: tenże, *Podstawowe motywy fenomenologii obcego*, Warszawa: Oficyna Naukowa 2009, s. 53-64, 107-129.

15. Michel Foucault: Powrót podmiotu – troska o samego siebie (*epimeleia heautou*)

Literatura: Michel Foucault, *Hermeneutyka podmiotu*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2012, wykłady z 6 i 13 stycznia 1982, s. 21-91.

Efekty kształcenia

Wiedza:

K_W01 Posiada poszerzoną wiedzę z zakresu socjologii, nauk społecznych i nauk humanistycznych

K_W03 Posiada pogłębioną wiedzę z zakresu historii socjologii i myśli społecznej

Umiejętności:

K_U05 Potrafi dokonać porównania i krytycznej interpretacji różnych stanowisk teoretycznych i metodologicznych

K_U06 Potrafi zastosować podejście interdyscyplinarne w analizie i badaniu zjawisk i procesów społecznych

Kompetencje:

K_K04 Wykształca postawę analitycznego i krytycznego myślenia o zjawiskach i procesach społecznych

K_K05 Bierze udział w dyskusjach szanując odmienne stanowiska

WSPÓŁCZESNE PROBLEMY POLSKI I ŚWIATA – PERSPEKTYWA PORÓWNAWCZA

Prof. UW dr hab. Kazimierz W. Frieske

Seminarium, 30 godz., 2 pkt. ECTS

Semestr zimowy

Podstawowa problematyka seminarium to dyskusja zarówno zjawisk rozpoznawanych jako problemy społeczne - odpowiednio, zarówno w Polsce, jak i w krajach, z którymi Polskę chce się i może zestawiać, a też i założeń - zarówno ontologicznych, jak i epistemologicznych - wedle których dyskusję taką można prowadzić. Punktem wyjścia jest tu analiza zalet i ograniczeń tzw. 'konstruktywizmu' w naukach społecznych, jak też i - w szczególności - w socjologii problemów społecznych, a też i pokazywanie tego, że przyjęcie tej perspektywy poznawczej ma ten mankament, że redukuje w zasadzie socjologię do socjologii wiedzy. Co więcej, konstruktywistyczny program opisu i analizy problemów społecznych prowadzi do wyprowadzenia poza obszar socjologii myślenie w kategoriach aplikacyjnych - co bywa uznawane za jej istotne zubożenie.

Dyskusja rozpoczyna się od kwestii 'klasycznych', tj. od problematyki nierówności społecznych, w szczególności zaś - od rozmaitych modeli badań nad biedą i pytań o warsztatową sensowność analiz międzynarodowych w tym zakresie i do przejścia od myślenia o nierównościach dochodowych w kategoriach typowych analiz socjo-ekonomicznych (współczynniki nierówności Giniego czy Theila) do

myślenia nieco bardziej wrażliwego na okoliczności kulturowe. W obu kontekstach dyskutowane są też kontrowersje dotyczące związków pomiędzy procesami tzw. 'globalizacji' i dynamiką nierówności dochodowych, obejmujące również kontrowersje dotyczące samej 'globalizacji'. Następnie przechodzi się do pytań o związki nierówności społecznych ze zjawiskami konwencjonalnie uznawanych za 'problemy społeczne', a też i kontrowersji dotyczących wpływu nierówności dochodowych z dynamiką gospodarczą. Kolejny wątek tej problematyki to refleksja nad różnymi projektami interwencji społecznych wbudowanych w koncepcję państwa opiekuńczego. Tu za punkt wyjścia przyjmuje się pytanie o źródła sukcesów i porażek (zwłaszcza tych drugich) programów modernizacyjnych - po to, aby wskazać na ograniczenia wbudowane w rozmaite inżynierie społeczne. Te zagadnienia dyskutowane są - na tyle, na ile jest to możliwe - na podstawie konkretnych zagadnień, takich, jak rozmaite wersje 'kryzysu demograficznego' i jego społecznych konsekwencji czy rozmaitych programów polityki rynku pracy. To prowadzi do dyskusji nad różnymi ryzykami społecznymi i to tezy o tym, że kierunek zmian społecznych prowadzi od 'społeczeństwa ryzyka' - w jego klasycznych stylizacjach sprzed ćwierćwiecza - do 'społeczeństwa niepewności' i do dyskusji 'unintended consequences' tego przejścia.

Literatura:

Lektury wybierane ze względu na zainteresowania uczestników zajęć

Efekty kształcenia

Wiedza:

K_W01 Posiada poszerzoną wiedzę z zakresu socjologii, nauk społecznych i nauk humanistycznych

K_W02 Posiada pogłębioną wiedzę o aktualnych osiągnięciach i kierunkach rozwoju socjologii

K_W07 Zna i rozumie związki między różnymi podejściami teoretycznymi a podejmowanymi badaniami

Umiejętności:

K_U01 Potrafi zastosować posiadaną wiedzę do identyfikowania i analizowania zjawisk i procesów społecznych i kulturowych

K_U02 Posiada umiejętność formułowania pytań badawczych

K_U05 Potrafi dokonać porównania i krytycznej interpretacji różnych stanowisk teoretycznych i metodologicznych

Kompetencje społeczne:

K_K01 Jest świadomy społecznej i etycznej odpowiedzialności za działania podejmowane w ramach pracy naukowej

K_K03 Jest przygotowany do dyskusji w zakresie uzasadniania i budowania własnej linii argumentacyjnej

K_K04 Wykształca postawę analitycznego i krytycznego myślenia o zjawiskach i procesach społecznych

NOWE WZORY BADAŃ SPOŁECZNYCH

Prof. dr hab. Antoni Sułek

Seminarium, 30 godz., 2 pkt. ECTS

Semestr letni

Celem seminarium jest zapoznanie jego uczestników z ponadstandardowymi metodami badań społecznych oraz z przykładami ich udanego zastosowania. Przedstawiane są i omawiane ciekawe książki, których autorzy pierwsi dostrzegli ciekawe problemy i/lub wypracowali oryginalne metody ich badania. W szczególności, wybierane są wybitne książki, powstałe z prac doktorskich – po to, by doktoranci przekonali się, że mogą napisać świetne doktoraty i mieli nadzieję, że za kilka lat na podobnych zajęciach ich własne książki doktorskie będą czytane jako „nowe wzory badań społecznych”.

Omawiane będą kolejno:

1. Badania statystyczne i dokumentarne
2. Badania pamięci i w pamięci

3. Międzynarodowe badania porównawcze
4. Badania dziedzin wrażliwych
5. Książki podoktorskie do naśladowania

Warunki zaliczenia: aktywność na zajęciach i przygotowanie dwóch referatów

Zakres tematów i literatura:

1. Badania statystyczne i dokumentarne:

Atkinson, P., Coffey, A. *Analysing documentary realities*, w: I. Silverman I. (red.), *Qualitative Research*, wyd. 2, L-n 2004.

Scott J.C., *Seeing Like a State*, Yale 1998, s. 22-33, 64-73.

Łodziński, S., Trauma i władza liczb, w: *Mniejszości narodowe w Polsce w świetle NSP w 2002 r.*, W-wa 2006.

2. Badania pamięci i w pamięci :

Browning, Ch.R., *Pamięć przetrwania: nazistowski obóz pracy oczyma więźniów*, W-wa 2012, Wstęp, Pokłosie.

Maclean P., To be hunted like animals, w: N. Eltingham, P. Maclean (ed.), *Remembering Genocide*, London 2014.

3. Międzynarodowe badania porównawcze:

Sztabiński P.B., Sztabiński F., Europejski Sondaż Społeczny – integracja w dziedzinie badań, w: H. Domański i in. (red.) *W Środku Europy?*, W-wa 2006.

Weil, F. D. The variable effects of education on liberal attitudes: A comparative-historical analysis of anti-Semitism using public opinion survey data, *ASR* 1985, 56, 4: 458-474.

4. Badania dziedzin wrażliwych:

Miller, J.D. The nominative technique: a new method of estimating heroin prevalence. *NIDA Research Monographs* 1985, 57: 104-124.

Tilcsik, A. Pride and prejudice: Employment discrimination against openly gay men in the US. *AJS* 117: 586-626

Streb M.J. *et al.*, Social desirability effect and support for a female American president, *POQ* 2008,72,1: 76-89.

II. „Wzorowe” przykłady innowacyjnych badań społecznych:

Hipsz N., *Studium nad efektem społecznej poprawności w wywiadzie kwestionariuszowym. RRT – rozumienie i efektywność*, praca dr, IS UW 2014, fragm.

Gadowska K., *Dysfunkcje administracji. Służba cywilna w perspektywie neoinstytucjonalnej*. Kr. 2015.

Urbańska S., *Matka Polka na odległość*, W-wa 2015.

Sztander-Sztanderska K., *Obywatel spotka państwo. O urzędach pracy jako biurokracji pierwszego kontaktu*, W-wa 2016

Krzyżanowski Ł., *Dom, którego nie było. Powroty ocalałych do powojennego miasta*, W-wa 2016.

Kukołowicz P., *Przymus zadekretowany: legitymizacja władzy policji w społeczeństwach pokomunistycznych*, praca dr, IS 2016.

Kordasiewicz, A., *(U)sługi domowe*, W-wa UW 2017

Warczuk T., Zarycki T, *Gra peryferyjna. Polska politologia w globalnym polu nauk społecznych*, W-wa 2016.

I inne, ustalone z doktorantami

Efekty kształcenia

Wiedza:

K_W02 Posiada pogłębioną wiedzę o aktualnych osiągnięciach i kierunkach rozwoju socjologii

K_W05 Posiada wiedzę w zakresie stosowania i wykorzystywania różnych metod badawczych

K_W06 Posiada wiedzę w zakresie nowych nurtów w metodologii

Umiejętności:

K_U02 Posiada umiejętność formułowania pytań badawczych

K_U03 Ma umiejętność prowadzenia badań w zakresie nauk społecznych przy zastosowaniu różnych metod

K_U05 Potrafi dokonać porównania i krytycznej interpretacji różnych stanowisk teoretycznych i metodologicznych

Kompetencje społeczne:

K_K01 Jest świadomy społecznej i etycznej odpowiedzialności za działania podejmowane w ramach pracy naukowej

K_K03 Jest przygotowany do dyskusji w zakresie uzasadniania i budowania własnej linii argumentacyjnej

K_K04 Wykształca postawę analitycznego i krytycznego myślenia o zjawiskach i procesach społecznych

ZRÓŻNICOWANIE WSPÓŁCZESNEGO SPOŁECZEŃSTWA

Konwersatorium, 30 godz., 2 pkt. ECTS

Prof. dr hab. Mirosława Marody

Semestr letni

Zajęcia poświęcone są problematyce zróżnicowania społecznego, zajmującej w naukach społecznych, a zwłaszcza w socjologii, niezmiernie ważne miejsce. To, że ludzie różnią się od siebie, widoczne jest na pierwszy rzut oka, chodzi jednak o ustalenie, które z owych różnic mają charakter strukturalny, a więc wynikają ze specyficznych cech danego społeczeństwa, a tym samym umożliwiają odtwarzanie jego specyficznej formy. Dyskusje w naukach społecznych dotyczą tu zarówno kształtu tak rozumianego zróżnicowania społecznego, jak i mechanizmów go wytwarzających.

Problematyka zróżnicowania społecznego nabiera szczególnego znaczenia dziś, ze względu na fakt, iż współczesne społeczeństwo podlega procesom prowadzącym do rozbicia lub rozmycia dotychczasowych głównych wymiarów zróżnicowania społecznego, takich jak klasy, warstwy, zawód, płeć etc., co ściśle łączy się z przyspieszeniem tempa przemian. Zajęcia zostały zaprojektowane tak, by można było przyrzeć się ogólniejszym czynnikom leżącym u podstaw tych procesów oraz zapoznać się z najbardziej znaczącymi pomysłami teoretycznymi, stawiającymi sobie za cel opis różnych wymiarów współczesnego zróżnicowania społecznego.

Warunki zaliczenia: aktywność na zajęciach i przygotowanie eseju

Plan zajęć i literatura:

1. Zróżnicowanie społeczne jako obszar dociekań socjologicznych
Wprowadzenie w tematykę zajęć. Klasyczne teorie zróżnicowania społecznego. Teoretyczne (i praktyczne) znaczenie pojęcia zróżnicowania społecznego. Wymiary zróżnicowania społecznego.
 - M. Weber, *Stany, klasy, partie*
 - Ch. W. Mills, *Elita władzy*
2. Przemiany kapitalizmu
Przekształcenia podstawowej zasady różnicowania. Na ile kapitalistyczne jest współczesne społeczeństwo? Kapitalizm bez kapitalistów?
 - M. Castells, *Społeczeństwo sieci*, Zakończenie
 - Drucker, *Społeczeństwo pokapitalistyczne*
3. Przemiany kultury
Przemiany społecznych wzorów działania: przejście od etosu pracy do hedonizmu. Od społeczeństwa ról społecznych do społeczeństwa ryzyka.
 - D. Bell, *Kulturowe sprzeczności kapitalizmu*
 - U. Beck, *Społeczeństwo ryzyka*
 - Lasch Ch. (1997). *Bunt elit*
4. Przemiany struktury zawodowej
Przemiany istoty pracy: od wytwarzania obiektów do przetwarzania informacji. Czy z pracy można się utrzymać?
 - R. Reich, *Praca narodów – przygotowanie się do kapitalizmu XXI w.*
 - R. Sennet, *Korozja charakteru*, roz. 1
5. Przemiany rynku pracy

Przemiany wzorów zatrudnienia: od pracy na całe życie do "czasowników". Czy praca może dostarczać sensu życia?

- D. Harvey, *The Condition of Postmodernity. An Enquiry into the Origins of Cultural Change*.
- Stanaszek A., Bieda (z) pracy, czyli o biednych pracujących (*working poor*) we współczesnym świecie, *Kultura i Społeczeństwo*, 2004, nr 2
- G. Standing, *Prekariat*

6. Społeczeństwo współczesne - rozmycie podziałów społecznych

Załamywanie się podziałów społecznych okresu nowoczesności. Objawy i skutki.

- Z. Bauman, *Płynna nowoczesność*
- R. Sennett, *Korozja charakteru*

7. Zróżnicowanie społeczne a tożsamość społeczna

Psycho społeczne konsekwencje zróżnicowania społecznego. Zróżnicowanie a działania społeczne. Pojęcie tożsamości społecznej. Tożsamości a role społeczne

- M. Castells, *Potęga tożsamości*, s. 22-27, 72-74
- A. Giddens, *Nowoczesność i tożsamość*, roz. 1

8. Nowe wymiary zróżnicowania – style życia

Czym można się różnić w społeczeństwie indywidualistów? Projektowanie siebie i swojego życia. Zanik zróżnicowań klasowych?

- K. Fox, *Przejrzeć Anglików*
- M. Jacyno, *Kultura indywidualizmu*, roz. 1
- Heath, Potter, *Bunt na sprzedaż*

9. Nowe wymiary zróżnicowania – gender

Kulturowe podstawy zróżnicowania płci. Gdzie się podzieli „męscy mężczyźni” i „kobiety kobiety”? Na czym polegać miałyby równość płci?

- Melosik Z. (2002). *Kryzys męskości w kulturze współczesnej*
- Wojnicka, K (2011). Genderowe ruchy społeczne we współczesnej Polsce, w: Krystyna Słany i in. (red.), *Gender w społeczeństwie polskim*, s. 174–193.

10. Nowe wymiary zróżnicowania – ciało

„Somatyczne” społeczeństwo. Dopasowywanie ciała do „prawdziwego ja”. Lepiej być pięknym i młodym.

- Giddens, *Przemiany intymności*
- C. Elliot C. *Better than Well. American Medicine Meets the American Dream*.

11. Nowe wymiary zróżnicowania – nowe ruchy społeczne

Specyfika nowych ruchów społecznych.

- A. Touraine, *Myśleć inaczej*, roz. 4.
- Buechler, Steven M. (2008) Poza mobilizacją zasobów? Nowe trendy w teorii ruchów społecznych, w: K. Górlach, P. Mooney (red.), *Dynamika życia społecznego*, s. 43–63.

12. Nowe wymiary zróżnicowania – obrońcy tradycji

Przemiany i ich przeciwnicy. Dlaczego nie chcemy zmian? Na ile tradycyjni są obrońcy tradycji?

- M. Castells, *Siła tożsamości*, s.89-100, 106-136

13. Nowe elity

Problemy przywództwa i władzy. Czym jest „nowa klasa rządząca”? Jaki jest zakres jej władzy?

- A. Bard, J. Söderqvist, *Netokracja. Nowa elita władzy i życie po kapitalizmie*
- J. Wedel, *Shadow Elites*, roz. 1

14. Zmiana społeczna i jej konsekwencje

Podsumowanie zajęć. Działania społeczne w warunkach zmiany. Mechanizmy napędzające różnicowanie się współczesnego społeczeństwa.

R. K. Merton, *Teoria socjologiczna i struktura społeczna*. Struktura społeczna i anomia s. 195-223.

Efekty kształcenia

Wiedza:

K_W01 Posiada poszerzoną wiedzę z zakresu socjologii, nauk społecznych i nauk humanistycznych

K_W02 Posiada pogłębioną wiedzę o aktualnych osiągnięciach i kierunkach rozwoju socjologii

K_W07 Zna i rozumie związki między różnymi podejściami teoretycznymi a podejmowanymi badaniami

Umiejętności:

K_U01 Potrafi zastosować posiadaną wiedzę do identyfikowania i analizowania zjawisk i procesów społecznych i kulturowych

K_U02 Posiada umiejętność formułowania pytań badawczych

K_U13 Potrafi samodzielnie rozwijać posiadaną wiedzę w zakresie wybranego przedmiotu zainteresowań

Kompetencje społeczne:

K_K03 Jest przygotowany do dyskusji w zakresie uzasadniania i budowania własnej linii argumentacyjnej

K_K04 Wykształca postawę analitycznego i krytycznego myślenia o zjawiskach i procesach społecznych

K_K06 Wykazuje samodzielność w zakresie zdobywania wiedzy

ZAJĘCIA Z PRZEDMIOTÓW OGÓLNYCH PROWADZONYCH NA UW

60 godz., 4 punkty ECTS

Zajęcia w wymiarze 60 godz. powinny być zaliczone do końca drugiego roku studiów.